

Förskoleklassiker del 2

Stråkfamiljen

I andra avsnittet får vi möta Karin som spelar basfiol, eller kontrabas som det också heter. Basen är det största instrumentet i stråkfamiljen och låter mörkast – fiolerna är minst och låter ljusast.

Gemensamt för de fyra instrumenten är att man använder en stråke när man spelar. Stråken är en träpinne med tagel (hår från hästens svans) spänt mellan ändarna. När man gnider stråken mot strängarna på instrumentet, så vibrerar de, och då blir det ljud. Stråken håller man i höger hand, och med vänsterhanden gör man olika toner genom att trycka ner strängarna med fingertopparna.

Stråkfamiljen:

Fiol (violin)

Altfiol (viola)

Cello (violoncell)

Basfiol (kontrabas)

Första stycket:

Sergej Prokofjev (1891-1953): Ur Hamlet, opus 77, nr 1

Prokofjev har låtit sig inspireras av Shakespeare's Hamlet. Liksom Ravels Bolero i avsnitt 1, börjar detta stycke med ett utdraget **crescendo**.

Sergej Prokofjev föddes i Ryssland för lite mer än hundra år sedan. Han började komponera musik redan när han var sex år, då hjälpte hans mamma som spelade piano honom att skriva ner det med noter. Sen blev han kompositör, ett känt verk han har skrivit är sagan om Peter och vargen

- Lyssna på stycket tillsammans utan att berätta något om det innan. Låt gärna eleverna ligga på golvet och lyssna. Efteråt får barnen berätta om sina upplevelser av musiken: vad tänkte ni på? Hur kändes musiken?
- Ta fram sjalar, tunna tygstycken eller liknande. Låt nu eleverna röra sig till musiken med sjalarna. Vill man göra övningen lite mer "organiserad" kan man göra en bana i rummet som barnen får röra sig efter – lägg ut rep att gå längs, koner att gå mellan, pallar att kliva över. Eleverna får gå runt banan med sjalarna, först stillsamt och sedan i takt med stegringen i musiken rör de sig större och häftigare. Du som pedagog kan också ta täten och låta eleverna gå efter dig och röra sig som du (Följ John).
- Prata om de olika begreppen **piano**, **pianissimo**, **forte**, **fortissimo** samt **crescendo** innan: hur stycket börjar i **pianissimo**, fortsätter i ett långt **crescendo** och sen går tillbaka till **pianissimo** på slutet. Ta sedan fram rytminstrument och låt eleverna spela till stycket. Pausa musiken vid behov, och prata om vilken dynamik det är i stycket just där.

Andra stycket:

Fanny Mendelssohn (1805-1847): Schwanenlied

Det här stycket som orkestern spelar är egentligen en sång som handlar om en svan som sakta simmar över vattnet om kvällen och sjunger vackert. Det påminner nästan om en vaggvisa.

Fanny Mendelssohn och hennes fyra år yngre lillebror Felix lärde sig tidigt att spela piano. När de var barn lekte de jättemycket och de fortsatte som vuxna med att spela musik tillsammans och de komponerade musik ihop hela livet.

- Ligg på golvet och blunda medan stycket spelas. Efteråt kan ni försöka komma på ord som beskriver hur musiken låter. Låt eleverna själva hitta passande ord och skriv upp dem på ett papper eller på tavlan. Kanske kan ni göra en tavla av alla ord ni kommer på? Prata sedan om termen **Andante**, som på musikspråk betyder lugnt tempo.

- Under stycket får ni se namnet på några olika instrument som spelar. Kan ni placera in dem i rätt instrumentfamilj? Fundera över varför instrumenten tillhör just den familjen?

Facit:

Tvärflöjt, oboe, fagott– blåsfamiljen (träblås)

Fiol, cello - stråkfamiljen

Klockspel - slagverksfamiljen

Trumpet – blåsfamiljen (brass)

- Måla och pyssla svanen som simmar i skymningen. Måla vatten och kvällshimmel över ett papper. Klipp ut en svan ur en papperssasiert och färglägg och dekorera den, limma sedan fast den på målningen.

Att samtala om:

- Hur kan musik väcka olika känslor? Vad är det som gör att viss musik låter glad, annan ledsen, arg, läskig eller sorglig? Kan man lyssna på en speciell sorts musik när man själv känner sig glad, ledsen eller arg? Vad brukar du lyssna på?
- I Konserthuset kan man använda ljussättningen för att ändra känslan i rummet. Vad har ni för lampor? Vad händer med stämningen om ni tänder eller släcker?
- I filmer använder man musik för att förstärka känslan i en viss scen. Vad skulle hända med en jätteläskig filmscen om man tog bort bakgrundsmusiken?
- Hur låter vaggvisor? Skulle du kunna somna till Schwanenlied?

Musikaliska begrepp:

Stråkinstrument

Crescendo

Piano

Forte

Andante